

Wyrok z dnia 11 lutego 2005 r.

I UK 177/04

Przy ocenie niezdolności do pracy określonej w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) nie można pomijać stopnia niepełnosprawności ubezpieczonego ustalonego na podstawie art. 3, art. 4 i art. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.).

Przewodniczący SSN Józef Iwulski, Sędziowie: SN Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), SA Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lutego 2005 r. sprawy z wniosku Jadwigi K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B.-B. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2003 r. [...]

o d d a l i ł kasację i nie obciążył wnioskodawczynie kosztami postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej wyrokiem z dnia 22 lipca 2002 r. [...] oddalił odwołanie wnioskodawczynie - Jadwigi K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w B.-B. z dnia 4 grudnia 2001 r. odmawiającej jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że: po pierwsze - decyzją z dnia 30 września 1996 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B.-B. przyznał wnioskodawczynie prawo do renty inwalidzkiej, zaliczając ją do III grupy inwalidów od dnia 1 maja 1996 r.; jednakże następnie, na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 listopada 2001 r., który stwierdził, że wnioskodawczynie jest zdolna do pracy w zawodzie pakowaczki oraz sprzedawcy-kucharza, Zakład Ubez-

pieczeń Społecznych-Oddział w B.-B. decyzją z dnia 4 grudnia 2001 r. odmówił wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy; po drugie - uzupełniając materiał dowodowy w rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych z zakresu neurologii oraz chirurgii naczyniowej, którzy orzekli, że wnioskodawczyni nie utraciła zdolności do pracy, czemu też Sąd Okręgowy w całości dał wiarę, ponieważ opinie te zostały opracowane na podstawie bezpośredniego badania ubezpieczonej oraz dotyczącej jej dostępnej dokumentacji medycznej: biegły z zakresu neurologii stwierdził w szczególności, że ubezpieczona nie utraciła zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji; natomiast biegły z zakresu chirurgii stwierdził również, że początkowe zmiany miażdżycowe wymagają leczenia farmakologicznego, zaprzestania palenia papierosów, ale nie czynią badanej niezdolną do pracy - wręcz przeciwnie, powinna ona dużo chodzić; po trzecie - ponieważ zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm. - powoływanej nadal jako: ustawa o emeryturach i rentach z FUS) prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie, a u wnioskodawczyni nie została stwierdzona ani trwała, ani też okresowa niezdolność do pracy (art. 12 w związku z art. 13 ust. 2 i ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), przeto brak było podstaw dla przyznania jej renty z tytułu niezdolności do pracy.

Następnie, Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 4 listopada 2003 r. [...] oddalił apelację wnioskodawczyni od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 22 lipca 2002 r. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny w Katowicach w pełni podzielił ustalenia i oceny dokonane w wyniku postępowania dowodowego w rozpoznawanej sprawie przez Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej, a ponadto stwierdził, że: „Nie stanowi dowodu przeciwnego w sprawie orzeczenie z dnia 17 lipca 2003 r. Powiatowego Zespołu d.s. Orzekania o Niepełnosprawności w Cieszynie o zaliczeniu ubezpieczonej do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Istotnie, jednym z kryteriów naruszenia sprawności organizmu, pozwalającym na stwierdzenie lekkiego stopnia niepełnosprawności, jest ograniczenie w wykonywaniu pracy zarobkowej, obniżające wydajność pracy na danym stanowisku (§ 31 rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzeka-

nia o niepełnosprawności - Dz.U. Nr 139, poz. 1328), jednakże nie jest to jednoznaczne z występowaniem, spowodowanym naruszeniem sprawności organizmu, znacznego ograniczenia zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, co stanowi o częściowej niezdolności do pracy. Należy mieć na uwadze fakt, że kontrola Sądów obu instancji dotyczy prawidłowości decyzji organu rentowego z dnia 4 grudnia 2001 r. Jeżeli w stanie zdrowia ubezpieczonej doszłoby do istotnego pogorszenia po wydaniu rozstrzygnięcia przez Sąd I instancji, dokumentując to stosownym zaświadczeniem o stanie zdrowia wydanym przez lekarza prowadzącego dla celów świadczeń z ubezpieczenia społecznego, ubezpieczona w każdej chwili mogła i może ponowić wniosek o rentę.”

W kasacji od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2003 r. pełnomocnik wnioskodawczyni zarzucił: po pierwsze - rażące naruszenie art. 57 w związku z art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 31 rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności - powoływanego nadal jako: rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności) „poprzez przyjęcie, że u powódki nie występuje niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o FUS oraz nie przysługuje jej renta z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 57 ustawy o FUS w sytuacji, gdy wobec powódki orzeczono lekki stopień niepełnosprawności, którego jedynym kryterium występowania jest istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy”; po drugie - naruszenie art. 236 k.p.c. „poprzez niedopuszczenie przez Sąd dowodów wnioskowanych przez powódkę odnośnie uwzględnienia przez biegłych w sporządzanych przez nich opiniach również innych wskazywanych przez nią dolegliwości, które w znacznym stopniu wpływają na możliwość podejmowania przez nią pracy” oraz art. 233 k.p.c. „poprzez nie rozważenie przez Sąd Apelacyjny w sposób wszechstronny materiału dowodowego w sprawie.” Równocześnie, pełnomocnik wnioskodawczyni wskazał, że okolicznościami uzasadniającymi przyjęcie kasacji do rozpoznania są: po pierwsze - istotne zagadnienie prawne, jakim jest wzajemna relacja do siebie art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i § 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności oraz odpowiedź na pytanie: czy kryteria naruszonej sprawności organizmu powodujące istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy z § 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności wyczerpują pojęcie częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej z art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i w związku z tym mogą mieć znacze-

nie decydujące przy orzekaniu o częściowej utracie zdolności do pracy przez organ rentowy; a po drugie - „oczywiste naruszenie prawa przez powyższe orzeczenie poprzez oparcie się przy ocenie dowodów na opiniach biegłych, które wskazują rozbieżne rozstrzygnięcia odnośnie stanu zdrowia i zdolności do pracy powódki, oraz przez nie wydanie przez Sąd odpowiedniego postanowienia o uzupełnieniu opinii biegłych o badania tych dolegliwości, na jakie skarży się powódka i w oparciu o które domaga się stwierdzenia wobec niej niezdolności do pracy, a jakich przeprowadzenie było przez nią wnioskowane”, a także oczywiste naruszenie art. 233 k.p.c. „poprzez nie uwzględnienie w orzekaniu w sposób wszechstronny zgromadzonego materiału dowodowego.” W konsekwencji, w kasacji sformułowany został wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na kasację, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, podnosząc równocześnie, że: „znaczną utratą zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji nie jest - wbrew twierdzeniom kasacyjnym - równoważna z lekkim stopniem niepełnosprawności, co wynika także z ustalonej linii orzeczniczej w tym przedmiocie (np. II UKN 134/00, w: OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 369; III AUa 1405/99, OSA 2001 nr 4, poz. 17). (...) Ubezpieczona jakby oczekiwała żeby wszelkie badania dokonywane były z urzędu, tak jakby nie dotyczyły się jej reguły dowodowe, że własne twierdzenia należy udowodnić (...). Potwierdza to w dużej mierze wyrok SN z 3.10.1997 r., sygn. II UKN 288/97, publikowany: OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 459 odnośnie zbędności odrębnego badania każdej głoszonej dolegliwości.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do wymagań określonych w art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, „niezdolność do pracy” jest jednym z trzech warunków koniecznych, od spełnienia których uzależnione jest prawo ubezpieczonego do renty. „Niezdolną do pracy” w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest osoba, która „całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu”, przy czym: (a) „całkowicie niezdolną do pracy jest osoba,

która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy” (art. 12 ust. 2 tej ustawy), natomiast (b) „częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” (art. 12 ust. 3 tej ustawy). Oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz innych wymaganych w tym zakresie ustaleń „dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych” (art. 14 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) i orzeczenie to stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji (art. 14 ust. 3 tej ustawy).

Natomiast, przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm. - w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lutego 2002 r., powoływanej nadal jako: ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) dotyczą „osób niepełnosprawnych”, czyli tych osób: „których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem: 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia” (art. 1 tej ustawy). W art. 3 ust. 1 w związku z art. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustalone zostały „trzy stopnie niepełnosprawności”, które stosuje się do realizacji celów określonych tą ustawą, a mianowicie: „niepełnosprawność w stopniu znacznym”, „niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym” oraz „niepełnosprawność w stopniu lekkim”, przy czym wydawane przez powołane w tym celu „zespoły orzekające o niepełnosprawności” (art. 6 ust. 1 tej ustawy) orzeczenia ustalające stopień niepełnosprawności stanowią podstawę do korzystania zarówno z uprawnień określonych przepisami tej ustawy, jak i podstawę do przyznania ulg lub uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (art. 3 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Równocześnie, w art. 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustawodawca przesądził o tym, że orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych traktowane są, jak następuje: 1) orzeczenie o „całkowitej niezdolności do pracy” (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i

rentach z FUS) i o „niezdolności do samodzielnej egzystencji” (ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności” (art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych); 2) orzeczenie o „całkowitej niezdolności do pracy” (ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności”(art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych); 3) orzeczenie o „częściowej niezdolności do pracy” (ustalone na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) oraz o „celowości przekwalifikowania” (ustalone na podstawie art. 119 ust. 2 i ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) traktowane jest na równi z „orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności” (art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

W świetle obowiązującego stanu prawnego brak więc podstaw do negowania różnic, a tym bardziej także do utożsamiania pojęć prawnych „niezdolności do pracy” (art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) oraz „niepełnosprawności” (art. 1 i art. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), skoro każde z tych pojęć posiada odmienną definicję legalną, orzekanie w sprawie ustalenia stopnia „niezdolności do pracy” oraz w sprawie ustalenia stopnia „niepełnosprawności” należą do innych organów i stanowić mają konieczną przesłankę prawną dla ustalenia prawa do korzystania z różnego rodzaju świadczeń lub uprawnień (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 386/02 - OSNP 2004 nr 12, poz. 213 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03 - OSNP 2004 nr 19, poz. 340). Natomiast z uwagi na to, że definicja prawna pojęcia „niepełnosprawności” w rozumieniu art. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ujęta została szerzej aniżeli definicja prawna pojęcia „niezdolności do pracy” w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stwierdzić należy, iż w konsekwencji każda osoba, która uzyskała orzeczenie „o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy” na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest uznawana równocześnie za „osobę niepełnosprawną” w rozumieniu art. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Co więcej, w określonych prawem sytuacjach, orzeczenie o „całkowitej niezdolności do pracy” (na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) stanowi ustawową

przesłankę prawną orzeczenia albo o „znacznym stopniu niepełnosprawności” (art. 5 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) albo o „umiarkowanym stopniu niepełnosprawności” (art. 5 pkt 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), a z kolei orzeczenie o „częściowej niezdolności do pracy” (na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) stanowi ustawową przesłankę prawną orzeczenia o „lekkim stopniu niepełnosprawności” (art. 5 pkt 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

W konsekwencji, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęty został pogląd prawny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03 - OSNP 2004 nr 19, poz. 340), zgodnie z którym przy ocenie „niezdolności do pracy” na podstawie art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie można pomijać wydanego przez właściwy „zespół orzekający o niepełnosprawności” orzeczenia stwierdzającego u określonej osoby bądź „znaczny stopień niepełnosprawności”, co oznacza, że danym wypadku chodzi o „osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji” (art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), bądź też „umiarkowany stopień niepełnosprawności”, co oznacza, że w danym wypadku chodzi o „osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych” (art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Prowadzi to do wniosku, że przy ocenie „niezdolności do pracy” ubezpieczonego, dokonywanej na podstawie art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie można pomijać dotyczącego tej osoby orzeczenia ustalającego jej „stopień niepełnosprawności”, wydanego na podstawie art. 3 i art. 4 oraz art. 6 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B.-B. decyzję z dnia 4 grudnia 2001 r., odmawiającą wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, wydał na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 listopada 2001 r. stwierdzającego, że wnioskodawczyni jest zdolna do pracy - wówczas wnio-

skodawczynie nie dysponowała jeszcze orzeczeniem ustalającym jej „stopień niepełnosprawności”. Następnie, Sąd Okręgowy w Bielsku Białej wyrokiem z dnia 22 lipca 2002 r. oddalił odwołanie wnioskodawczynie od powyższej decyzji organu rentowego, bowiem w wyniku uzupełnienia materiału dowodowego i dopuszczenia przez ten Sąd dowodu z dwóch opinii biegłych lekarzy sądowych (z zakresu neurologii oraz z zakresu chirurgii naczyniowej), okazało się, iż obaj biegli lekarze sądowi zgodnie orzekli, że wnioskodawczynie „nie utraciła zdolności do pracy zgodnej z poziomem jej kwalifikacji”. Dopiero po wniesieniu apelacji od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 22 lipca 2002 r., w czasie toczącego się postępowania sądowego przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach, wnioskodawczynie przedstawiła temu Sądowi wydane przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w C. „orzeczenie o stopniu niepełnosprawności” z dnia 17 lipca 2003 r. [...], w którym ustalony został w jej przypadku „lekki stopień niepełnosprawności”, z równoczesnym wyjaśnieniem, że ten „stopień niepełnosprawności datuje się od 08.05.2003 r.” oraz ze wskazaniem dotyczącym „odpowiedniego zatrudnienia: praca lekka, siedząca”. W tej sytuacji, Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 listopada 2003 r. oddalającego apelację wnioskodawczynie, trafnie stwierdził, że: „kontrola Sądów obu instancji dotyczy prawidłowości decyzji organu rentowego z dnia 4 grudnia 2001 r. Jeżeli w stanie zdrowia ubezpieczonej doszłoby do istotnego pogorszenia po wydaniu rozstrzygnięcia przez Sąd I instancji, dokumentując to stosownym zaświadczeniem o stanie zdrowia wydanym przez lekarza prowadzącego dla celów świadczeń z ubezpieczenia społecznego, ubezpieczona w każdej chwili mogła i może ponowić wnioski o rentę.” Tym samym oznacza to, że w rozpoznawanej sprawie nieuzasadniony okazał się podniesiony w kasacji zarzut naruszenia art. 57 w związku z art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 31 rozporządzenia z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. Nr 139, poz. 1328).

Nieuzasadnione okazały się również podniesione w kasacji zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa procesowego, a mianowicie:

Po pierwsze - zarzut naruszenia art. 236 k.p.c. wobec „niedopuszczenia przez Sąd dowodów wnioskowanych przez powódkę odnośnie uwzględnienia przez biegłych w sporządzanych przez nich opiniach również innych wskazanych przez nią dolegliwości” (w uzasadnieniu kasacji pełnomocnik wnioskodawczynie stwierdził w tym kontekście, że: „Biegli nie dokonali wszystkich wnioskowanych przez powódkę ba-

dań, które miały unaocznic jej faktyczny stan zdrowia.”), które w jej mniemaniu „w znacznym stopniu wpływają na możliwość podejmowania przez nią pracy”. Tymczasem, zważywszy na to, że: (1) Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej, zgodnie z dyspozycją art. 278 § 1 k.p.c. postanowieniem z dnia 7 stycznia 2002 r. dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych z zakresu neurologii i z zakresu chirurgii naczyniowej, celem ustalenia, czy odwołująca się z ogólnego stanu zdrowia: po pierwsze - „w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu) ?”; po drugie - „jeśli utrata ta jest trwała, to kiedy powstała?”; po trzecie - „jeśli utrata ta jest okresowa, to kiedy powstała i do kiedy będzie istniała?”; po czwarte - „czy nastąpiła poprawa/istotne pogorszenie stanu zdrowia odwołującej od dnia ostatniego badania z dnia 6.10.1998 r. (...), a jeśli tak, to na czym zmiana ta polega?; (2) obie przedstawione w niniejsze sprawie opinie biegłych lekarzy sądowych w ocenie Sądów I i II instancji opracowane zostały (a) przez biegłych sądowych o wieloletnim doświadczeniu w orzekaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i o wysokich kwalifikacjach zawodowych, (b) na podstawie bezpośredniego badania ubezpieczonej i dostępnej dokumentacji medycznej jej uprzedniego leczenia; a przy tym (c) opinie te zostały sporządzone fachowo, przy uwzględnieniu posiadanych przez ubezpieczoną kwalifikacji i zawierają one jednoznaczne konkluzje i wnioski - zarzut naruszenia w rozpoznawanej sprawie art. 236 k.p.c. okazał się całkowicie chybiony.

Po drugie - zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. wobec „nie rozważenia przez Sąd Apelacyjny w sposób wszechstronny materiału zebranego w sprawie”, bowiem „w opiniach biegłych, na jakich oparł Sąd swoje rozstrzygnięcie, występują rozbieżności, które czynią je niewiarygodnymi. Mianowicie w opinii z dnia 26.02.2002 r., biegły stwierdził, iż powódka z przyczyn neurologicznych utraciła zdolność do pracy zgodnie z poziomem kwalifikacji. Ponadto biegły uznał, że nie nastąpiła istotna poprawa stanu zdrowia ubezpieczonej od badania w dniu 06.10.1998 r. Skoro w oparciu o poprzedni stan zdrowia powódka uznana została za niezdolną do pracy, to nielogicznym jest stwierdzenie, że aktualnie powódka do pracy jest zdolna pomimo, że stan jej zdrowia nie uległ poprawie. Natomiast w opinii z 09.04.2002 r. stwierdzone zostało, że powódka winna dużo chodzić i że nie występuje u niej niezdolność do pracy. Te dwie opinie przeczą sobie wzajemnie i te rozbieżności winny być przez Sąd wzięte pod uwagę. Nie wzięcie ich pod uwagę stanowi rażące przekroczenie swobodnej oceny dowodów, która nakazuje oceniać dowody na podstawie wszechstron-

nego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego.” Także i ten zarzut okazał się całkowicie nieuzasadniony. W kwestionowanej w kasacji opinii biegłego stosowny fragment tej opinii przytoczony został w sposób nierzetelny, bowiem w tej opinii z dnia 9 kwietnia 2002 r. biegły lekarz sądowy z zakresu chirurgii na stronie drugiej opinii napisał, co następuje: „początkowe zmiany miażdżycowe wymagają leczenia farmakologicznego, zaprzestania palenia papierosów, ale nie czynią badaną niezdolną do pracy, wręcz przeciwnie, powinna ona dużo chodzić. W badaniu z 6.10.98 rozpoznawano jej miażdżycę tętnic kończyn dolnych, ale nie wykonywano wówczas badania Dopplerowskiego więc trudno ocenić, czy nastąpiła poprawa.” (k. 8 akt sądowych). Z kolei, biegły lekarz sądowy neurolog w swojej opinii z dnia 26 lutego 2002 r. również wyraźnie stwierdził, że: „z przyczyn wyłącznie neurologicznych odwołująca się w znacznym stopniu nie utraciła zdolności do pracy zgodnej z poziomem jej posiadanych kwalifikacji.”, czemu nie przeczy następne i zarazem ostatnie zdanie tej opinii, stwierdzające iż: „nie nastąpiła istotna poprawa/istotne pogorszenie stanu zdrowia odwołującej od dnia ostatniego badania z dnia 06.10.1998 r.” [...]. Z powyższego wynika, iż zarzut kasacji, że „w opiniach biegłych na jakich oparł się Sąd występują istotne różnice co do kwestii zdolności powódki do pracy i co do jej aktualnego stanu zdrowia. Sąd natomiast pominął te rozbieżności (...)”, jest niezasadny, bowiem dowody z opinii biegłych okazały się wiarygodne i logiczne, a zawarte w ich treści wnioski są jednoznaczne i zarazem wzajemnie zgodne. Wprawdzie lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 5 października 1998 r. stwierdził rzeczywiście, że „ubezpieczona jest okresowo do października 2001 r. częściowo niezdolna do pracy” [...], ale należy mieć na uwadze to, że powołanie przez Sąd biegłych w rozpoznawanej sprawie miało na celu właśnie ponowną ocenę zarówno stanu zdrowia wnioskodawczyni, jak i zasadności uprzedniego orzeczenia dotyczącego stwierdzenia jej „częściowej niezdolności do pracy”, czego opinie te nie potwierdziły - oznacza to, że w tym zakresie została skorygowana uprzednia ocena medyczna dotycząca oceny skutków stanu zdrowia wnioskodawczyni z punktu widzenia ustalenia jej „zdolności do pracy”.

Tym samym, oczywiście bezzasadny okazał się także sformułowany w kasacji zarzut „oczywistego naruszenia prawa przez powyższe orzeczenie”.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c. orzekł jak w sentencji, nie obciążając wnioskodawczyni kosztami postępowania kasacyjnego (art. 102 w związku z art. 391 oraz art. 393¹⁹ k.p.c.).

